

Дүрген-дүрген чугаалаңар
Дүлүк-дүлүк чугаалаңар.

Бодал-бодал,
Бодан-бодан.
Бодалдардан
Бодан-бодан!

Хондүргени
Хондүргеле

Төрөл баштап хондүргеле!
Кудурганы кудургала,
Кудуруктан кудургала!

Чаашкынназа,
Чаашкынназын.
Чаагай сиген
Чаптып үнзүн.

Салгынназа,
Салгынназын.

Сарыг чечек саглаңназын.

Торлаа, тогдук, торга, таан
Терек, терезин, тен, тал,
Терге, тавак, тон, тонак,
Танныыл, тараачын төлээ

Дүрген чугаалар-биле ажылдаарыңга удуртулга

1. Уругларга дүрген чугааны баштай дүрген, оон соонда далаш чок, тода чугаалап бээр.
2. Ында кымның азы чүнүң дугайында чугаалап турарын айтырар (тодарадыр, сайгарар).
3. Дүрген чугаада кандыг сөстөр бот-боттарыңга дөмейлежиң, кандыг үннер катапталгынып турарын уругларның боттарыңга хайгаараттырар.
4. Дүрген чугааны башкызы (ада-иези) катап база тода чугаалавышаан, сактып алырынче уругларның кичээнгейин угландырар.
5. Дүрген чугааны уругларга сымыраны аарак, элээн каш катап чугаалаттырар (эгезинде оожум, далаш чок, оон дүрген чугааладыр).
6. Дүрген чугааны дүрген болгаш дынзыг чугаалаттырып өөрөдир.

ФЕДЕРАЛДЫГ ТӨЛЕВИЛЕЛ
«ЧАШ АЖЫ-ТӨЛДҮГ ӨГ-
БҮЛӨЛӨРГӨ ДЕТКИМЧЕ»

Тыва Республиканың Дзун-Хемчик кожууннун Чадана хоорайның школа назыны четпээн уругларның муниципалдыг автономнуг өөрөдилге албан чери «Хээлер» уруглар сады

АДА-ИЕНИҢ СҮМЕ АЛЫР ТӨВҮ

**“А М Ы Д Ы Р А Л Д Ы Ң
Ч Е Л Э Э Ж И”**

Үндүрүлгө №14

ДУРГЕН ЧУГААЛАР-БИЛЕ АЖЫЛ

Улуг бөлүктүн ада-иезинге сүмелер
Үндүрүлгениң тургузукчузу:

Кужугет Янжима Хаматы-ооловна,
кижизидикчи башкы

Кожагар эдээнде-
Хойжунун коданы.
Хоюнуң бетинде-
Коданчы ыды.

Ыдынын ындында-
Ышкыштаан беzi.
Безиниң сиртинде-
Бедик эзери.

Эзериниң кырында-
Ээзи Сарала.
Сараланың эктинде-
Чарылбас боозу.

Чепсээниң артында-
Челдиг аскыры.
Аскырның үстүнде-
Аяскан дээри.

Чер-Дээр аразында-
Чеди каът челээжи.
Беzi-даа айылаан-
Аскырын тепкилээн.

Метпээ-Саралазы
Алгырган-кышкырган...
Бо төөгү Мугурга
Болган дижир чуве.

Шиш бажы сүвүр,
Сиген бажы шивит.

Эник ээрзин,
Элик огурзун.
Элик шуут огурзун,
Эник шуут ээрзин.

Эзирни хоюзар,
Эзерни чазаар.
Эзерни чазаар,
Эзирни хоюзар.

Билдим-билдим-
Биче шынаа,
Шынаалаза-
Шыргай арга,
Аргалаза-
Арай кадыр,
Кадырлаза-
Каскак озан.

